

23. Cor Iesu, saturatum opprobriis, miserere nobis.
 24. Cor Iesu, attritum propter scelera nostra, miserere nobis.
 25. Cor Iesu, usque ad mortem obediens factum, miserere nobis.
 26. Cor Iesu, lancea perforatum, miserere nobis.
 27. Cor Iesu, Fons totius consolationis, miserere nobis.
 28. Cor Iesu, Vita et resurrectio nostra, miserere nobis.
 29. Cor Iesu, Pax et reconciliatio nostra, miserere nobis.
 30. Cor Iesu, Victima peccatorum, miserere nobis.
 31. Cor Iesu, Salus in Te sperantium, miserere nobis.
 32. Cor Iesu, Spes in Te morientium, miserere nobis.
 33. Cor Iesu, Deliciae Sanctorum omnium, miserere nobis.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
 ὕ. Iesu mitis et humilis Corde,
 ῥ. Fac cor nostrum secundum Cor tuum.

OREMUS

Omnipotens sempiterne Deus, respice in Cor dilectissimi Filii tui, et in laudes et satisfactiones, quas in nomine peccatorum tibi persolvit, iisque misericordiam tuam petentibus Tu veniam concede placatus, in nomine eiusdem Filii tui Iesu Christi, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Concordat cum originali a S. R. C. approbato die 27 Iunii 1898.

In fidem, etc.

Ex secretaria Sacrorum Rituum Congregationis hac die 2 Aprilis 1899.

L. ✠ S.

D: PANICI, S. R. C. Secretarius.

CONCIO I.

THEMA: Hic est Filius meus carissimus.

(Marc. IX, 6).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cor Iesu adorandum, quia est Cor Filii Patris Aeterni.

DIVISIO. Est Cor Eius qui est Filius: I verus, II proprius, III consubstantialis Patris Aeterni.

PARS I. Est Filius verus: quia a) non adoptivus; b) non nuncupativus; c) non creatus.

PARS II. Est Filius proprius: quia a) genitus; b) unigenitus; c) primogenitus.

PARS III. Est Filius consubstantialis: quia a) Verbum; b) quia Splendor; c) quia Forma Dei.

Exordium. Maximus ex actibus religionis est adoratio, quae ordinatur in reverentiam Dei, propter summam eius excellentiam. Huius adorationis Dominum esse sibi vindicem aperte primum legis mandatum ostendit: « Non habebis deos alienos coram me... Non facies tibi sculptile... Non adorabis ea, neque coles; Ego enim sum Dominus Deus tuus fortis, zelotes » (1). Cuius mandati non raro fit mentio, praecipue in Deuteronomio: « Dominum Deum timebis, et illi soli servies » (2); quod quidem Christus, quasi exponens ait: « Scriptum est: Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies » (3); nam timere Deum, hebraice idem est ac adorare, et colere illum.

(1) EXOD. XX, 3, 4, 5.

(2) VI, 13.

(3) MATTH. IV, 10.

Angeli in coelo Deum adorant, proni ante thronum maiestatis, trementes et faciem velantes suam. Sancti illic eum adorant, videntes eum sicuti est, ac torrente voluptatis eius inamissibiliter fruentes. Iusti viatores eum adoraverunt, ut legimus de Abraham, de Isaac et de plurimis aliis. Et cum angelis ac sanctis nos etiam Deum adorare debemus, quia Deus est, et quia nos, sicut illi, omnes creati, et conservati sumus ab Ipso ut glorificemus Eum, *in sanctitate et iustitia coram Ipso omnibus diebus nostris.*

Hic autem Deus, cuius sedes est coelum, ad ima descendit et in mediis hominibus personaliter morans, eos corde carneo dilexit assumpto a Verbo in unitatem personae. Est ergo SSum Cor Iesu, Cor Verbi divini: et quia Verbum est Filius, Sanctissimum Cor Eius est Cor Filii Patris Aeterni. En ergo.

Propositio. *Cor Iesu adorandum, quia est Cor Filii Patris Aeterni.*

Ad clariorem rei intelligentiam notare debemus, cordis vocabulum plures habere significationes, usu loquendi, sive sacro, sive profano, nempe propriam, metaphoricam et symbolicam. Acceptione propria, nomen cordis significat nobilissimum humani corporis organum, quod per suam compressionem, vel dilatationem, scilicet, per *sistolem*, et *diastolem*, ut sacro medicis vocabulo utar, distribuit sanguinem in omnes corporis partes. Metaphorica, sumitur vel pro tota anima, vel pro voluntate et eius actu primario, nempe amore, vel pro appetitu sensitivo. Et symbolica, qua utimur ad significandum ipsum cor physicum quatenus est signum naturale ducens nos in cognitionem interiorum affectionum animae propter analogiam, qua cum illis intime connectitur (1). In altera acceptione, etsi latissima, quandoque sumitur vocabulum *cor*: ad significandam totam integre personam, ut accidit in cultu SS. Cordis Iesu, in quo ad exprimendam personam divinam Iesu, simpliciter utimur vocabulo: *cordis*.

(1) *Theses de cultu SS. Cordis Iesu* a PP. MARTORELL. et CASTELLA. Not. praemitt. pag. 14.

In prima significatione accipiendum est vocabulum: *cor*, complectens simul cor physicum et eius amorem, cum dicimus, Cor Iesu venerandum, quia est Cor Filii Patris aeterni.

« Numquam enim in hoc cultu obiectum a motivo separari aut dispesci debet, ut plenus ille habeatur. Exurgit enim hic cultus ex utroque obiecto materiali, ut vocant, et formali simul sumptis, seu colitur Cor Iesu in se, ac prout est amoris symbolum.

Cor enim verum et reale, seu physicum, est subiectum eiusdem symboli, quod quidem symbolum sine ipso vero corde concipi nequit. Obiectum autem formale, seu motivum, rationem suppeditat quare Cor potius, quam aliud corporis Christi membrum a fidelibus colatur et adoretur, seu cur fideles dirigant speciali modo cultum suum ad Cor, quatenus in eiusdem Christi corpore reperitur seu in totalitate cum caeteris partibus coexistit, et in persona Verbi subsistit » (1). Sic ergo cum Deo debeatur adoratio, etiam Sacratissimo Cordi Iesu reddenda est, quia est Cor Eius, qui est:

Divisio. I. *Filius verus.* II. *Filius proprius.* III. *Filius consubstantialis Patris Aeterni.*

PARS I. — EST FILIUS VERUS.

Est Filius verus, id est, non adoptivus, ut aiebat Photinus; non nuncupativus, ut volebat Sabellius; non creatus, ut ponebat Arius (2). « Hic verus et proprius est Filius, origine non adoptione; veritate, non nuncupatione; nativitate, non creatione » (3).

a) Non *adoptivus*. « Circa hanc filiationem tripliciter aliqui erraverunt. Quidam enim dixerunt eum filiationem

(1) PERRONE, *Praelection. theolog. De devotion. erga SS. Cor Iesu.*

(2) D. THOM. in *Epist. ad Rom.*, c. I, lec. 2^a.

(3) S. HILARIUS, lib. 30 de *Trinit.* 3.

habere adoptivam, sicut Photinus, qui posuit Christum initium sumpsisse ex Maria Virgine quasi hominem purum, qui per vitae meritum ad hanc celsitudinem pervenit, ut prae caeteris sanctis Filius Dei diceretur. Sed secundum hoc Christo non competeret descensus ad humanitatem, sed magis ascensus ad divinitatem contra id quod dicitur (1), *Descendi de coelo* » (2). Ideo Concilium Francofordiense in epistola synodica a Romanis Pontificibus approbata, praesertim ab Adriano I, declaravit: « Christum, in utraque natura subsistentem, Filium Dei proprium et naturalem, nequaquam adoptivum ». Et S. Fulgentius ad Donatistas: « Iesus Christus non sic est Dei Patris Filius sicut et nos; Ille est enim proprius, nos redempti; Ille natus, nos facti; Ille verus, nos adoptivi; Ille autem qui verus est Filius, ipse etiam verus est Deus, non adoptione generatus, sed de Patre naturaliter natus ».

Tandem en argumentum a clarissimo P. Perrone adductum (3): « Adoptio est assumptio personae extraneae in propriam haereditatem; « atqui Christus qua hic homo est, dici nequit persona Deo extranea, nisi duas in ipso personas Dei et hominis esse velimus. Cum igitur Christi Dei et hominis una sit persona, Filius Dei proprius et naturalis, necessario consequitur, Christum et qua Deum, et qua hominem, sensu exposito, naturalem esse Dei Filium, neque enim filii ratio ad naturam, sed ad personam refertur ».

b) Non *nuncupativus*. Quidam vero posuerunt, huiusmodi filiationem solummodo nuncupativam, sicut Sabellius, qui dixit ipsum Patrem incarnatum, et ex hoc Filium nominari; ita quod eadem sit persona, et solum nomina sint diversa. Sed secundum hoc non competeret Filio mitti a Patre: quod falsum est, cum ipse dicat (4) Se descendisse ut faceret voluntatem eius, qui misit eum (5).

(1) IOAN. c. VI, v. 38.

(2) DIV. THOM. in *Epist. ad Rom.* cap. I, lec. 2^a.

(3) *Praelect. theolog. De Incar.* cap. III, prop. 2^a.

(4) IOAN. c. VI, v. 38.

(5) D. THOM. in *Epist. ad Rom.* loc. cit.

c) Non *creatus*. « Alii vero posuerunt, sicut Arius, huiusmodi filiationem esse creatam; ita quod Filius Dei sit excellentissima creatura, ex nihilo tamen producta, postquam prius non fuerat. Sed, secundum hoc, omnia non essent per ipsum facta, contra quod dicitur in Evang. Ioannis (1) *Omnia per ipsum facta sunt*. Oportet enim esse non factum, per quem facta sunt omnia » (2).

PARS II. — EST FILIUS PROPRIUS.

Quamvis secundum rem idem sit verus ac proprius, tamen secundum rationem terminos distinguo; veritas enim ad Filium adequatius videtur pertinere, realitate et veritate filiationis; proprietatem autem ad Patrem generantem specialius spectare. Ideo proprius Filius, quia *genitus, unigenitus et primogenitus* Patris aeterni.

a) Est Filius *genitus*. « Filius a Patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus » (3) « Dominus dixit ad me: Filius meus es tu; Ego hodie genui te » (4). Generatio defini solet: origo viventis a principio vivente coniuncto in similitudinem naturae specificae; in qua definitione reperiuntur quatuor causae ad generationem viventium in creatis concurrentes: causa efficiens, cum dicitur origo a vivente; materialis, cum dicitur a vivente coniuncto; finalis, cum dicitur, in similitudinem naturae specificae; et formalis, cum dicitur in similitudinem naturae. « Sic igitur processio Verbi in divinis habet rationem generationis. Procedit enim per modum intelligibilis actionis, quae est operatio vitae, et a principio coniuncto; procedit enim per actionem immanentem, et secundum rationem si-

(1) Cap. I, v. 3.

(2) D. THOM. in *Epist. ad Rom.* loc. cit.

(3) *Symbol. D. Athanas.*

(4) *Psalm. II, 7.*

militudinis, quia conceptio intellectus est similitudo rei intellectae, et in eadem natura, quia in Deo idem est intelligere et esse » (1). Ergo est Filius genitus.

b) Et etiam unigenitus, id est, unice genitus; Deus enim nequit nisi Filium unicum generare. Et ideo: « Sic Deus dilexit mundum ut Filium suum unigenitum daret » (2). Super illud: « Pater meus, quod dedit mihi maius omnibus est » (3), scribit S. Augustinus « Quod dedit mihi Pater, id est, ut sim Verbum eius, ut sim unigenitus Filius eius, ut sim splendor lucis eius maius omnibus est » (4). Et S. Leo super illud: *Hic est Filius meus dilectissimus*; « Utpote unigenitus in quo requiesco et oblector, in quo mihi nihil displicet, per quem mihi iusti quique homines placent, per quem unum placari possum et reconciliari peccatoribus » (5). Ratio est, quia in unaquaque re generatio est secundum modum sui esse et suae naturae; alius enim modus generationis est in hominibus, et alius in plantis; et sic de aliis. Natura autem Dei est ipsum intelligere, in sensu identico; et sic oportet quod eius generatio, vel conceptio intellectualis, sit generatio, vel conceptio naturae eius. Cum ergo natura Dei sit infinita, sequitur quod eius generatio vel conceptio intellectualis sit etiam infinita; ideoque Verbum genitum in quo cognoscit unico et simplici actu et se, et omnia in se, sit non solum Filius genitus, sed et unice genitus.

c) Primogenitus. Deinde videndum est quomodo dicatur primogenitus. « Et ego primogenitum ponam illum excelsum prae regibus terrae » (6). Est enim filius prae angelis et sanctis, idcirco quia est a Patre naturaliter genitus, et sic dicendus primogenitus, ut enim scribit D. Paulus, « Et iterum cum introducit primogenitum in orbem terrae dicit: Et adorent eum omnes an-

(1) *Sum. Theol.* D. THOM. part. I^a, q. 27, a. 2. Vid. etiam *Exposit.* D. THOM. in *Epist. ad Colos.* c. IV.

(2) IOAN. c. III, v. 16.

(3) IOAN. c. X, v. 29.

(4) *Tract.* 49 in *Ioan.* n. 5.

(5) *Sermo* 94, sive *homil. de Transfig.*

(6) *Psal.* LXXXVIII, v. 28.

geli Dei » (1). Ad rem D. Thom. (2): « Deus, enim, non alio cognoscit se et creaturam, sed omnia in sua essentia sicut in prima causa effectiva; Filius autem est conceptio intellectualis Dei secundum quod cognoscit se, et per consequens omnem creaturam. In quantum ergo gignitur, videtur quoddam verbum repraesentans totam creaturam; et ipsum est principium omnis creaturae. Si enim non sic gigneretur solum Verbum Patris, esset primogenitus Patris, sed non creaturae, secundum illud: « Ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante omnem creaturam » (3). Super illud (4): « ut sit primogenitus in multis fratribus », dicit D. Thomas (5): « Sicut Deus suam naturalem bonitatem voluit aliis communicare, impertiendo eis similitudinem suae bonitatis, ut non solum sit bonus sed etiam auctor bonorum, ita Filius Dei voluit conformitatem suae filiationis aliis communicare, ut non solum sit ipse filius, sed etiam primogenitus filiorum. Et sic qui per generationem aeternam est unigenitus, secundum collationem gratiae sit primogenitus in multis fratribus ».

PARS III. — EST FILIUS CONSUBSTANTIALIS.

a) Quia *Verbum*. Cum divinarum personarum una sit communis essentia seu natura, omnia argumenta adducenda tum ex Scriptura, tum ex traditione ad demonstrandum Sanctissimae Trinitatis dogma, similiter demonstrant consubstantialitatem Filii. « Ego et Pater unum sumus » (6). Nolo tamen argumentum D. Thomae praeterire. Verbum est nomen proprium Filii, quia procedit a Patre per actum intellectus. « Sed intelligere divinum est ipsa substantia intelligentis. Unde

(1) *Ad Hebr.* c. I, v. 6.

(2) *Commentar. epist. B. Pauli ad Colos.* c. I.

(3) *Eccli.* XXIV, 5.

(4) *Ad Rom.* c. VIII, v. 29.

(5) *Com. in Epist. ad Rom.* c. VIII in hunc locum.

(6) IOAN. c. X, v. 30.

Verbum procedens procedit ut eiusdem naturae subsistens, et propter hoc dicitur et genitum et Filius » (1). Et iterum (2) « Esse Dei est ipsum eius intelligere. Unde Verbum Dei non est aliquod accidens in ipso, vel aliquis effectus eius, sed pertinet ad ipsam naturam eius; et ideo oportet quod sit aliquid subsistens, quia quidquid est in natura Dei, subsistit »; et ideo Damascenus dicit, quod « Verbum Dei est substantiale, et in hypostasi ens; reliqua vero verba, scilicet nostra, virtutes sunt animae ».

b) *Splendor*. Vocatur ab Apostolo Christus: « splendor gloriae » (3), id est, splendor gloriae Patris. Ad quod sciendum nobis est quod gloria, secundum Ambrosium, est clara cum laude notitia; seu ut exponit D. Thomas, est quasi quaedam manifesta notitia, quae de bonitate alicuius habetur (4). Ex quo sequitur cognitionem divinae bonitatis excellenter et antonomastice dici gloriam, id est, claram cum laude notitiam bonitatis divinae. Quae quidem, quia diversimode ab hominibus et angelis habetur et a solo Deo perfecte, solus ipse seipsum comprehendit; ideoque sola cognitio, quam Deus habet de se, perfecte dicitur gloria, quia perfectam notitiam habet et clarissimam de seipso. Quoniam autem splendor est illud quod a fulgente primo emittitur, sapientia vero est quiddam fulgens, inde est quod prima conceptio sapientiae sit quasi quidam splendor. Verbum ergo Patris, quod est quidam conceptus intellectus eius, est splendor sapientiae qua se cognoscit. Et ideo Apostolus Filium vocat splendorem gloriae, id est, divinae clarae notitiae; in quo ostendit ipsum non solum sapientem, sed sapientiam genitam.

c) *Forma*. Est tandem consubstantialis ratione formae seu naturae, sive essentiae, communis cum Patre, ut dicit Apostolus: « Qui cum in forma Dei esset » (5). Ut enim scribit D. Tho-

(1) P. I, Q. XXVII, art. 2 ad secundum.

(2) P. I, Q. XXXIV, art. 2 ad primum.

(3) *Ad Hebr.* c. I, v. 3.

(4) *Comment.* in hunc locum.

(5) *Ad Philip.* c. II, v. 6.

mas (1) « Unumquodque dicitur in natura generis, vel speciei per suam formam; unde forma dicitur: natura rei. Et sic esse in forma Dei est esse in natura Dei; per quod intelligitur quod sit verus Deus: ut dicit Ioan. (2): *Ut simus in vero filio eius Iesu Christo*. Sed non est intelligendum quod aliud sit forma Dei et aliud ipse Deus; quia in simplicibus et immaterialibus idem est forma et id cuius est, maxime in Deo. Sed quare potius dicit *in forma*, quam *in natura*? Quia hoc competit nominibus propriis filii tripliciter. Dicitur enim et Filius et Verbum et Imago. Filius enim est qui generatur; et finis generationis est forma. Et ideo, ut ostendatur perfectus Dei Filius, dicitur in forma, quasi habens perfecte formam Patris. Similiter Verbum non est perfectum, nisi quando ducit in cognitionem naturae rei; et sic Verbum Dei in forma Dei dicitur, quia habet totam naturam Patris. Similiter nec imago dicitur perfecta, nisi habeat formam eius, cuius est imago. *Cum sit splendor gloriae et figura substantiae eius* (3).

Consequentia. Ergo, adorandum Cor Iesu: quod est Cor Filii Patris Aeterni, et Huic debetur cultus latriae, sicut toti simul sumptae humanitati eiusque partibus quibuslibet, ex coniunctione hypostatica cum supposito divino, cuius sunt: et adorandum prorsus eadem adoratione, qua Pater et Spiritus Sanctus; cum enim una sit et superior excellentia trium personarum, unus honor et reverentia eis debetur; una per consequens et eadem adoratio. Et quia duplici natura constamus, spirituali scilicet et sensibili, duplicem adorationem Cordi Iesu praestare debemus; « spiritualement, quae consistit in interiori mentis devotione, et corporalem, quae in exteriori corporis humiliatione consistit. Et quia in omnibus actibus latriae id, quod est exterius, refertur ad id, quod est interius, sicut ad principalius, ideo ipsa exterior adoratio fit propter interiorem; ut videlicet per signa humilitatis, quae corporaliter

(1) *Comment.* in *Epist. ad Philipp.* in hunc locum.

(2) 1^a IOAN. c. V, v. 20.

(3) *Ad Hebr.* c. I, v. 3.

exhibeamus, excitetur noster affectus ad subiiciendum se Deo; quia connaturale est nobis ut per sensibilia ad intelligibilia procedamus » (1).

Affectus. O cor amantissimum Iesu, adorandis Filii Dei perfectionibus amabilissimas Filii hominis perfectiones ineffabili modo coniungens! Tu cordium omnium nobilissimum, generosissimum, latissimum, liberalissimum, magnificentissimum simulque mitissimum, humillimum, purissimum, innocentissimum, patientissimum, misericordia exuberantissimum, denique ardentissima erga nos caritate plenissimum. Tibi gratias immensas ago pro tua in me et in omnes homines dilectione, innumerisque in nos collatis beneficiis. Me tibi arctissime coniungo; te toto cordis affectu, tenerrimoque praecordiorum sensu complector et amo. Me tibi totum devoceo, mea-que omnia tibi committo (2).

Deprecatio. Omnipotens sempiternae Deus, respice in cor dilectissimi Filii tui et in laudes et satisfactiones, quas in nomine peccatorum tibi persolvit, iisque, misericordiam tuam petentibus, tu veniam concede placatus in nomine eiusdem Filii tui Iesu Christi, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus (3).

(1) D. THOM. 2^a-2^{ae}, q. LXXXIV, art. 2.

(2) Ex P. GALLIFET, *Exercitium amoris ad Cor Iesu*.

(3) Deprecatio litaniarum recentiorum.

CONCIO II.

THEMA: Quod in ea natum est de Spiritu Sancto est.

(Matth. c. I, v. 20).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cor Iesu admirandum, quia fuit in sinu Virginis Matris a Spiritu Sancto formatum.

DIVISIO. Cor Iesu est mirabile: I quia formatum a Spiritu Sancto; II quia prodigiose formatum; III quia formatum in utero Virginis. Seu brevius: causa, locus, modus formationis Cordis Iesu.

PARS. I. Causa fuit Spiritus Sanctus, quia *a*) opus amoris; *b*) quia ex sola gratia; *c*) quia ad plenam Sanctificationem Eius, qui concipiebatur.

PARS. II. Modus fuit mirabilis: quia *a*) formatum in instanti; *b*) in instanti animatum; *c*) in instanti a Verbo assumptum.

PARS. III. Quoad locum haec formatio fuit mirabilis: quia *a*) sumptum de Adam; *b*) formatum in femina; *c*) natum ex Virgine.

Prodigium per antonomasiam vocat Ieremias conceptionem corporis Christi: « creavit Dominus novum super terram; femina circumdabit virum » (1); tum quia a saeculo non est auditum, tum quia caetera prodigia, etsi magna, etsi multa, nequeunt huic conceptioni Christi de Spiritu Sancto coaequari, tum denique quia in uno plura complectuntur. « Novum hoc multa nova et mira complectitur » (2). Nam Verbum aeternum humanatum est in tempore absque vera et intrinseca Deitatis mutatione. Tres divinae personae una et eadem potentia et actione confecerunt Incarnationis mysterium, et quamvis unam et eandem habeant essentiam et sint inseparabiles ad

(1) C. XXXI, v. 22.

(2) S. BERN. *Serm. Vigil. Nativ.*